

עבודת השם

כרלת "ח"י לרה"

"הנה אנכי נצב, עליצין המים; ובנות אנשי העיר, יצאת לשאב מים." (חיי שרה כ"ג) אליעזר ערך תפילה לפני הקב"ה וכך אמר: רוצה אני להיות קרוב לעין המים, והנערה שתבוא ראשונה ואומר לה הטי נא כרדך ואמרה שתה וגו' אותה הוכחת לעבדך ליצחק. ואני מבקש ממך מאד מאד שתודיע לי החסד שעשית עמדי אם הנערה הזאת תהיה ממשפחתו כי זה ביקש. ומאחר שאתה כל יכול, עשה כך ששום נערה לא תגיד כן רק זו שהיא בת זוגו של יצחק.

ודעו שאליעזר עשה שגיאה גדולה בזה שקבע לו הסימן הזה ולא היה צריך לעשות כן לומר הנערה הראשונה שתצא ותענה לו כך תהיה אשתו של יצחק. כי אע"פ שלא הייתה סכנה שתצא איזו ממזרת או שפחה, שבוודאי לא היה הקב"ה מזמין אישה כזאת ליצחק, כי בשמים אין מערבים צדיקים עם רשעים. אבל יתכן היה שתצא נערה חגרת עם רגל של עץ או עיוורת, שיש לה עיניים טובות אבל איננה רואה בהן, ונקרא שהוא גרם בדבריו, שהרי בוודאי נתונה הבחירה בידי אדם, ואין גוזרים על האדם מי יצא ראשונה או שניה, כי זו שיש לה צורך במים הולכת ראשונה. ואליעזר היה צריך לפרש דבריו ולומר: בתנאי שאין בה מום, ואע"ג שהיו לו כתפים רחבות להישען עליהן, והוא זכותו של אברהם ויצחק, שהרי בוודאי יזמין לו הקב"ה דבר מתאים אין ראוי להיסמך על הנס שלא בכל יום מתרחש. וכן מפני שהאדם צריך לפרש בקשתו ותפילתו באופן ברור שלא ישתמעו הדברים לשתי פנים ובמיוחד לא לבלוע מילים ויחשוב שהוא מדבר לפני מלך בשר ודם כך ישתדל להיות לבוש יפה נימוסי דיבור ברור ונקי אז כל שכן שאנו מתפללים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה והלוואי שנתברך בברכה שבידך רבי יוחנן את תלמידיו לפני מותו הלוואי והי עליכם מורא שמים כמורא בשר ודם. לכן צריך האדם לעריך את הקב"ה שהוא נותן לך הכוח לעשות חיל ולהתפלל בשפה מדויקת וברורה.

מעשה שהיה באדם אחד שהיה מהלך בדרך רגלי והיה עייף מאד שרגליו נתפקקו. אמר: הלוואי והייתי מוצא איזה חמור קטן, באותה שעה עבר שם אדם נכבד מרומא שנוגד לו חמור בדרך, וכשראה אותו אמר לו לקחת את החמור הקטן בידיך כי זה עכשיו נולד ואינו מסוגל ללכת ברגליו. אבל היה מוכרח לעשות כן. והיה הולך ובוכה בדמעות שלישי, אמר: תפילתי נתקיימה, אבל מהר מדי. והאשמה הייתה תלויה בו שהיה צריך לפרש תפילתו ולומר: הלוואי ואמצא חמור לרכב עליו ולא אתייגע. וכן תראו שיעקב אבינו פירש

"ויאמר אליו, העבד, אולי לא-תאבה האשה, ללכת אחרי אלי-הארץ הזאת;" (חיי שרה כ"ה) אע"פ שהעבד העצול מחפש תמיד אמתלאות כדי להשתמש משליחותו, והוא מייצק לאדונו לחזור בו מסברתו, והוא מעמיד פנים כדי שלא ללכת לעשות שליחותו, והוא עושה עצמו יודע תעלומות ואומר פלוני בוודאי אינו בבית, וכן על זה הדרך ממציא אמתלאות כדי שלא לזוז ממקומו. מכל מקום יש לשאול מה היה איכפת לו לאליעזר לעורר לאברהם קשיים כאלו, והרי היה צריך לעשות שליחותו וללכת למקום ששלח אותו. אבל העניין הוא שבת הייתה לאליעזר שהייתה יקרה לו מאד והיה משתוקק מאד להשיא אותה ליצחק. אבל היה בוש להגיד כן בפירוש כי אין זה נאה לאדון להתחתן עם עבדו. לכן רמו לו ברמזים כדי לגנוב לבו של אברהם לראות אם הוא חפץ בו שמאחר שידע שיצחק אין לו רשות ליצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ, העמיד בפניו הבעיה הזאת באומרו אולי לא תאבה האישה ללכת אחרי. ורצה לשוע אם יגיד לו אברהם שאם כך יהיה ייקח את בתו. אבל אברהם הבין את כוונתו ואמר לו השמר לך פן תשב את בני שמה. ואע"פ שאתה אדם טוב ותלמיד חכם, אבל מאחר שאתה בא מזרע כנען שנקרא ארור אין ראוי לדיבק זרע ארור בזרע ברוך. (מעס לוע)

"ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדונו, וילך, וכל-טוב אדונו, בידו;" (חיי שרה כ"ז) ואע"פ שמחברון לחרון יש מהלך של י"ז ימי, אבל משום כבודם של אברהם ויצחק שלח הקב"ה מלאך שליווה את אליעזר בדרכו והביאו לשם בשלש שעות ומפני שמלאך אינו יכול לעשות שתי שליחויות לכן שלח הקב"ה מלאך שני שיהיה עמו כדי לשדל אותם שישכימו לשלוח את בתם עמו אע"פ שהוא עבד. ואותה חרן נמצאת בין שני נהרות ולכן נקראת ארם נהריים.

16:23	כניסת השבת
17:22	צאת השבת
16:43	שקיעה
17:55	ר. תם
6:11	הנץ

הפטרה: "המלך דוד זקן"

היטיב בשעה שערך תפילה לפני הקב"ה ואמר: הצילני נא מיד אחי מיד עשוי, וכך היה אליעזר צריך לפרש דבריו, ואם היה זה אחר היה נופל לצרה. וגם אליעזר עצמו נתחרט על מה שאמר: כי בכל מקום שנאמר ויהי מרמו לצרה, אמר: מי הכניס אותי לניחוש הזה, והרי יכולה לצאת איזו נערה פחותה. אבל זכותם של אברהם ויצחק עמדו לו שמן השמים נענו לו באופן יפה.

"וְהָיָה הַנֶּעֱרָ, אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיָה הַשֵּׁינָא כַּדָּךְ וְאֶשְׁתָּה," (היי שרה כד, יד) ביקש אליעזר לתהות על קנקנה ולבחון אותה בכל, אם מחוננת היא במידות טובות ואם מנצלת היא את המידות הללו בחכמה ובשכל. לכן ביקש ממנה להשקותו ים מתוך הכד גופו, כי אז יראה מה תעשה במים שיישאר בתוך הכד אחרי שתייתו אם תיקח אותם הביתה כדי להשתמש בהם לשתיה הרי אין זה מן הראוי והנכון, שכן צריכה היא לחשוש, שמא חולה הוא והדביק את המים במחלתו, ואם תשפוך אותם ארצה הרי יהא בזה משום עלבון כלפיו. אם כן, לא תישאר בפניה עצה אחרת, כי אם לומר "וגם לגמליך אשקה" כדי לשפוך את שארית

המים לפני הגמלים, ואז תצא ידי הכול. ובכן, אם היא תעשה כך, יהא זה סימן מובהק, שלא זו בלבד שהיא מחוננת במידות טובות אלא שהיא גם נבונה ופיקחת למצוא עצמה טובה בשעת הצורך. ואמנם כך היה. ולא עוד אלא שהיא אמרה "גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות" אל תהא סבור, כי שופכת אני את המים אל השוקת משום שאיני רוצה לפגוע בכבודך, אלא משום שרוצה אני, כי גם הגמלים ישתו ואף אשאב עוד פעם כדי שישתו. היא הלבישה, איפוא, את כוונתה האמתית, שלא להעליבו, בלבוש של גמילות חסד נוסף. (הרה"ג ר' יוסף דב ז"ל מבריסק לוקט ממעינה של תורה)

"וַיֹּאמֶר: עֶבֶד אַבְרָהָם, אֲנִי." (היי שרה כד, יד) עבד ה' הוא - חופשי. ומביא מרן האמרי יוסף ז"ע כי שמע בשם הר"ב צבי מרימנוב ז"ע שאמר פסוק זה כך - ויאמר עבד אברהם - אנכי. ר"ל כי העבדות של אברהם היא "אנכי ה' אלוקיך" להאמין במציאות השי"ת, אחדותו והשגחתו. לפרסם אלוקותו יתברך כמבואר ברמב"ם (הל' ע"ז פ"א) כי כל עבודת אברהם אבינו הייתה לפרסם האמונה בהשי"ת.

סיפור בהמשכים
"הטלית הרטובה" חלק א.

בין ההמונים שבאו אל היריד הגדול בעיר גוסטינין נראה גם איכר, לבוש בגדים כפריים, העומד ליד עגלתו ומציע את מרכולתו הדלה. איש לא היה יכול להבחין כי זה רבי מאיר מקובל, שהיה מגדולי תלמידיו של רבי שמחה-בונם מפשיסחה, ולאחר מכן מתלמידי רבי נחום-מענדל מקוצק. ועם זה פשיסחה קוצק היו ידועים בשנינותם ובחריפותם, ועם זה נהנו בפשטות ובתמימות. הם הרבו לבקר את עצמם ולהצניע את הליכותיהם, אולם מי שהכירם ידע כי חסידותם מגביהה שחקים. רבי מאיר לא הניח כתר אדמו"רות על ראשו ולא עסק בהנהגת חסידות. הוא בחר להישאר חסיד מן השורה, ולעבוד את ה' בדרך פנימית בעודו מנסה להסתיר את עצמו. בעיר גוסטינין התגורר אברך תלמיד-חכם מופלג וירא-שמים, רבי יחיאל-מאיר שמן. הוא נהג לטפח את עצמו, וכל הליכותיו אמרו קדושה וטהרה, אולם עדיין לא דבק בחסידות, בתורתה ובמנהגיה. גביר העיר, ר' לייבוש, זכה להשיא את בתו לאברך יקר זה, ולא היה מאושר ממנו. הוא העמיד לרשות החתן את כל האמצעים כדי שיוכל להוסיף לשקוד על תלמודו. כשברבי מאיר מקובל ליריד הגדול בגוסטינין, הציג את עצמו כאיכר פשוט הזקוק לטלית ולתפילין כדי להתפלל. בירור שעשה הביא אותו למסקנה כי התפילין המהודרות ביותר בעיר הן של האברך רבי יחיאל-מאיר. האברך הצעיר הופתע לראות בפתח ביתו איכר פשוט המבקש להתפלל דווקא בטלית ובתפילין שלו. "איך הגעת אליי?", שאל. ה'איכר' ענה כי ביריד הכול עסוקים עד מעל לראש. "אמר לי שאתה יושב בבית ואינך משתתף ביריד, ולכן ודאי תוכל לעזור לי". התשובה שכנעה את האברך אך ליבו התמלא חשש: כיצד יוכל למסור את תפיליו היקרות לאדם זר, והאם ידע לשמור עליהן כראוי? האיכר הבחין בהתלבטותו ומיד אמר: "אל דאגה, ברשותך אתפלל כאן, בחדר הזה. ממילא הפסדתי את שעת התפילה בבית-הכנסת". הוא הוסיף: "אתפלל במהירות, כדי שלא לגזול מזמנך". רבי יחיאל-מאיר הגיב מיד: "אל-לך למהר בתפילה בגללי. התפלל בנחת". האורח כבר נטל את הטלית והתפילין ועמד להתפלל, בעוד רבי יחיאל-מאיר חוזר ללימודו ומפעם לפעם מרים את ראשו להביט באיש. לפתע ראה דבר מוזר: ה'איכר' העטוף בטלית ומעוטר בתפילין מביט כל הזמן מבעד לחלון. האברך הרים את ראשו לראות מה נשקף מהחלון וראה כי עומדת שם פלוגת חיילים המבצעת תרגילי סדר על-פי הוראות מפקדה. רבי יחיאל-מאיר העיר בעדינות ל'איכר' כי בעת התפילה לא ראוי להביט בחלון, אולם האיש לא שת ליבו לדבריו...

פינת ההלכות
"כמה דינים פריים הנוהגים בשבת"

טו. מי ששכח להפריש חלה ממצות שמורות שלו מערב פסח, ונזכר בליל פסח, אם הוא בחוץ לארץ אוכל והולך ואחר החג מפריש. ואם הוא בארץ ישראל, ייקח מצות משכנו, או שייקח מצה שמורה של מכונה. וכן הדין גבי כזית לחם בליל א' דסוכות. אולם אם אין לו שום אפשרות לקחת מצות מאחרים, ואין לו מצות שמורות של מכונה, יש אומרים שמותר להפריש חלה בליל יום טוב, כדי לקיים מצות אכילת מצה בליל פסח. [דבלאו הכי יש מתירים להפריש חלה ביום טוב שלא חל בשבת כשאין לו לחם אחר לאכול]. אך למעשה ייתן מצה אחת לצורכו של קטן בן י"ב שנה, ואותו קטן יפריש בשביל עצמו וגם עבור שאר כל המצות. (אוצר דינים לאשה ולבת מהדורת תשס"ה, עמוד תרסב).

טז. אישה שהדליקה נרות וקיבלה עליה שבת [ולדעת מרן הש"ע צריך לומר שקיבלה עליה את השבת בפירוש, שהרי לדעתו אין קבלת שבת תלויה בהדלקת הנרות], ושוב נזכרה ששכחה להפריש חלה, או לעשר פירות וירקות, ולהתפלל מנחה של ערב שבת, וטרם שקעה השמש, רשאית להפריש חלה ולעשר פירות וירקות, ולהתפלל מנחה של ערב שבת, אפילו אם היא רגילה לקבל עליה שבת בהדלקה, כל עוד שלא שקעה החמה. ואיש שהדליק נרות שבת, הדבר פשוט שאין מנוהג האנשים לקבל עליהם שבת בהדלקת הנרות, ומותר לו להתפלל מנחה של ערב שבת, או להפריש תרומות ומעשרות וכיוצא בזה אחר הדלקת הנרות. (אוצר דינים מהדורת תשס"ה, עמוד תרסג)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאווג' וחניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"